

Sinop İli Turizm İstatistiklerinin Değerlendirilmesi (1995-2015)

Kerem KAPTANGİL¹, Aysun GARGACI², Hayrullah ÇETİN³

ÖZET

Bu çalışmada Sinop'taki Bakanlık belgeli tesis sayısı, tesis doluluk oranları ve seyahat acenta sayısı bakımından gelişmeler incelenmiştir. Sinop iline ait 1995-2015 yıllarına ait turizmde paydaş olan kamu kurumlarınınca tutulan çeşitli istatistikler değerlendirilmiştir. Bu kapsamda tutulan istatistikler, çeşitli değişkenlerle birlikte incelenerek bir durum tespiti yapılmıştır. Araştırma sonucunda; Sinop turizminin ülkemize gelen turist sayısına çok az oranda katkı verdiğini, turizm istatistiklerinin tutarlı ve sistematik tutulmasının turizm faaliyetlerini olumlu yönde etkileyebileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Sinop, Sinop Turizmi..

Jel Kodları:

Evaluation of Tourism Statistics of Province Sinop (1995-2015)

ABSTRACT

In this study, the developments such as hotel managements that licensed by Turkish Republic of Ministry of Tourism, occupancy rates and number of travel agencies in Sinop have been studied. The statistics that noted different variables and official enterprises between 1995-2015 and have been evaluated. These have been determined the situation of different kinds of variables. At the end of this study it's found that Sinop's tourism activities have given little support to the Turkish tourism and keeping consistent and systematic tourism-tourist statistics is very important to influence tourism activities in Sinop.

Key Words: Tourism, Sinop, Tourism In Sinop..

Jel Classification:

---

¹ Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, kerem_kaptangil@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, agargaci@sinop.edu.tr

³ Dr.

GİRİŞ

Sinop eşsiz doğal çekicilikleri, zengin kültürel eserleri, temiz havası (Hava İzleme İstasyonları Müdürlüğü, 2016) ve denizi, sürekli esen rüzgârı ile ülkemizin diğer turizm merkezlerinden farklılık göstermektedir. Tarihin, deniz ve yeşilin çeşitli tonlarıyla bir araya geldiği Sinop ili; tarih öncesi devirlerden ve sonrasında Hitit, Roma, Bizans, Beylikler, Selçuklu ve Devlet-i Aliye-i Osmaniye dönemlerindeki birikimleri ile ülkemiz iç ve dış turizmüne hizmet etmektedir. Dünya ve ülkemiz turizmi açısından önemli bir turizm merkezi olan Sinop ilini konu alan bu çalışmanın öncelikli amacı bu şehre ilişkin durum tespiti yapmaktır.

Çalışmada Sinop'a ait; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Sinop Valiliği ve Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nce 1995-2015 yıllarına ait birbiriyle tutarlı, ikincil veri olarak ifade edilen çeşitli istatistikî verilerden yararlanılacaktır.

Çalışmada Sinop'taki turizm hareketliliği 1995-2015 yıllarına ait çeşitli değişkenler yardımıyla incelenmektedir. Yöredeki turizm faaliyetlerindeki gelişmelerin de dikkate alınması ile Sinop turizminin sorunları ortaya koyulmaya çalışılacak ve çözüm önerileri sunulacaktır. Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen sonuçların Sinop turizmini geliştirmeye yönelik idari, bilimsel ve akademik çalışmalara katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Sinop'taki Bakanlık belgeli tesis sayısı, tesis doluluk oranları ve seyahat acenta sayısındaki gelişmeler açıklanacaktır. Son bölümde ise, Sinop'un turizm talebine yönelik yerli-yabancı konaklayan turist sayısı, geceleme miktarları ve oranları, Sinop'a gelen yabancı turistlerin milliyetlere göre dağılımı, ülkemize gelen yabancı turistlere oranı, Sinop'un ülke turizmüne katkısı, biletli ören yerleri ziyaretçi istatistikleri de incelenerek çeşitli grafikler yardımıyla bilgi verilecektir.

1.SINOP İLİ TURİZM ARZI

1.1. Sinop İli Tarihi

Sinop Şehri, Anadolu'nun kuzeyindeki en uç noktası olan İnce Burun 'a doğu yönde bağlanan Boztepe Burnu berzahında bir kale-şehir olarak kurulmuş ve tarih boyunca doğu yönde gelişmiştir (Sinop Valiliği, 2016). Karadeniz bölgesinin ortasında Türkiye'nin en kuzey uç noktasında doğal limanları (iç ve dış liman) nedeniyle tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış bir kenttir (Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016). Bu tarihsel süreçte kale dışına pek taşmayan şehir bir liman kenti özelliği taşır. Berzahın kuzey doğusundaki dış liman fırtınalara açık olduğu ve denizcilik bakımından kullanışlı sayılmadığı halde, Antikçağ 'da daha çok bu limanın kullanıldığı bilinir (Sinop Valiliği, 2016). Antik çağdan itibaren parlak ve yoğun bir ticari ve kültürel yaşantıya sahip olan Sinop, bu niteliğini Bizans, Selçuklu, Candaroğulları ve Osmanlı devleti yönetimlerinde de sürdürmüş, ayrıca kale ve tersanesi ile bölgenin en önemli askeri üslerinden biri olmuştur (Sinop Valiliği, 2016).

Sinop adının ilk kez nereden türediği ve son biçimini nasıl aldığı üzerinde çok şeyler söylenmiş, değişik görüşler ileri sürülmüştür. Bunlardan bazıları ise şu şekildedir (Sinop Valiliği, 2016): Yunan Mitolojisi'ne göre; "Sinope Irmak Tanrısı Osopos'un güzeller güzeli kızıymış. Rivayete göre mutlu bir hayatı varmış. Bir gün Tanrılar Tanrısı Zeus kendisini görmüş ve o anda âşık oluvermiş. Zeus gönlünü kaptırdığını elde etmek için yapmadığı oyun yokmuş. Ama Sinope, Zeus'un bile başını döndürecek bir güzellikteymiş. Eli ayağı, dili dudağı dolaşmış Tanrılar Tanrısının, Sinope'ye aşkına karşılık her istediğini yapacağını söylemiş. Korku içindeki genç kız, kendisine dokunmamasını, kız oğlan kız almak istediğini söylemiş heybetli Zeus'a. Tanrılar Tanrısı, sözüne sadık kalmış ve Sinope'yi alıp en sevdiği

yerlerden olan Karadeniz'in cennete benzeyen yemyeşil kıyılarına bırakmış. (Bugünkü Sinop ilinin bulunduğu yere)”.

Diğer taraftan Sinop'un ilk kez Hititçe Sinova adı ile anıldığını Hitit kaynaklarından öğrenmekteyiz. Ayrıca, M.Ö. 200 yıllarında yaşayan Skymnos, şiirlerinde Sinop adının Sinope (Sinoppe) adlı bir Amazon kraliçesinin adından geldiğini ifade etmektedir (Sinop Valiliği, 2016).

Sinop'un tarihi geçmişine bakıldığında tarih öncesi devirler hakkında ilk bilgiler, 1951-1954 yıllarında şehir merkezine 14 km uzaklıktaki Demirciköy-Kocagözhöyük'te, Türk Tarih Kurumu adına Ekrem Akurgal, Afif Erzen ve Ludwig Budde tarafından yürütülen kazılarda ele geçen arkeolojik malzemelere göre ilk Tunç Çağı'na dayanmaktaydı. Ancak Müze Müdürlüğü'nün 1987-1990 yıllarındaki yüzey araştırmaları neticesinde Sinop'un tarih öncesi bilinmeyen yönlerini önemli ölçüde aydınlatmıştır. Anadolu'nun en kuzey noktası olarak bilinen İnce Burun'daki deniz fenerinin batı kesimlerindeki kıyının hemen yamaçlarındaki kazı buluntuları arasında kesici, yan kazıyıcı, omurgalı kazıyıcı ve yonga parçaları diye adlandırılan taş aletler Üst Paleolitik çağa (M.Ö. 30.000-10.000) tarihlendirilmektedir (Sinop Valiliği, 2016).

Bilinen tarihine göre, Hititlerin de önemli bir yerleşimi olan Sinop'ta Sinuwa (Sinope) kenti bulunuyordu. Kuruluş tarihi kesinlik kazanamamakla beraber; Sinuwa'nın (Sinope) hangi tarihte kurulduğu bilinmemekle birlikte, Hititler döneminde, Karadeniz kıyılarının en önemli kenti özelliğini taşımaktaydı (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016).

MÖ. 756 yılında Milet'ten ayrılan ve kendilerine yeni bir şehir kurmak isteyen Miletos'lu göçmenler buraya gelerek bugünkü Sinop'un ilk temelini atmışlar ve bu şehre Sinope adını vermişlerdir. Antik Çağın ünlü filozoflarından Diogenes'in (Diyojen) Sinop'ta doğmuş olması da kentin önemini arttırmıştır (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016). M.Ö. V. yüzyılda Perikles yönetimine bağlanan Sinop yöresi Büyük İskender'in Persleri 334 ve 332'de yenmesinden sonra Makedonyalıların egemenliği altına girmiştir. İskender'in ölümünden sonra Seleukosların yönetimine giren Sinop, MÖ. III. yüzyılda Pontus Krallığının hâkimiyetine girmiştir. MÖ. I.yüzyılda Karadeniz kıyılarının büyük bir bölümü ile birlikte Sinop'a da Romalılar hâkim olmuştur. İmparator Cesar zamanında şehre maddi yardımlarda bulunmuş ve kentin daha gelişip büyümesi sağlanmıştır (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016). Türk tarihine göre Malazgirt Savaşı'ndan (1071) sonra, Paflagonya ve Sinop çevresi Süleyman Şah'ın komutanlarından Karatekin tarafından 1085'te Bizanslılardan alınmıştır. Bundan sonra yöre Bizanslılar ve Selçuklular arasında siyasi çekişmelere neden olmuştur. XIII. yüzyılda Sinop yöresi Trabzon Rum İmparatorluğu'na bağlanmışsa da Anadolu Selçukluları yöreyi yeniden ele geçirmiştir. Moğolların Anadolu'yu işgalinden sonra sürekli el değiştiren Sinop, 1277'de Pervaneoğulları'na, 1322'de Candaroğulları'na bağlanmış 1461'de de Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016).

Osmanlı arşivlerine göre XVIII. yüzyıl sonlarında Rusların Kırım'ı işgalleri sırasında Sinop'ta tersanenin yoğun olarak gemi yapımında çalıştığı anlaşılmaktadır.1853 yılında Rusların Sinop baskını yapması, Osmanlı Devleti ve müttefikleri ile Rusya arasında Kırım Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. Kırım savaşı sonrasında imzalanan Paris Antlaşması'na göre tarafsız bölge haline getirilen Karadeniz'de Osmanlı Devleti ve Rusya ne tersane ne de donanma bulundurmuyacaktı. Bu anlaşmadan sonra Sinop'ta ufak çapta da olsa tersane faaliyetinin olduğu anlaşılmaktadır (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016). XIX. Yüzyılda Sinop, Kastamonu sancağının sınırları içerisinde kalmıştır. I. Dünya Savaşından sonra, bağımsız bir Rum Pontus Devleti kurmaya amaçlayan ayrılıkçı çeteler, zaman zaman Sinop'a da saldırmışlardır. Üçüncü Ordu Müfettişliğine ve Milli Mücadeleyi başlatma

görevine atanan Mustafa Kemal Paşa, 18 Mayıs 1919 günü Sinop'a uğramış ve buradan Samsun'a hareket etmiştir (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016).

İstiklal Savaşı'nda en çok şehit veren bölgelerden biri olan Sinop, Cumhuriyetin ilanından sonra il konumuna getirilmiştir (1924). Cumhuriyet dönemi Sinop tarihinin en önemli olaylarından biri de, Mustafa Kemal Atatürk'ün 15 Eylül 1928'de şehre gelerek harf inkılâbıyla ilgili ilk işareti ve dersi burada vermesidir (Sinop Arkeoloji Müzesi, 2016).

1.2. Sinop İli Turistik İmkân ve Hizmetleri

Sinop ili 2016 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan turizm işletme belgesi olan toplam 9 adet konaklama işletmesi bulunmaktadır. Turizm işletme belgesi olan bu işletmelerin toplam oda sayıları 270, yatak sayıları ise 608'dir (Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016). Tablo 1'e göre yöredeki tesislerin dağılımına bakıldığında, 1 adet 4 yıldızlı, 7 adet 3 yıldızlı, 1 adet de 2 yıldızlı, 3 adet özel belgeli ve 53 adet de belediye belgeli konaklama tesisi vardır. Bakanlık belgeli tesislerin sayısı 9 olup oda sayıları 270 ve yatak kapasiteleri ise 608'dir. Belediye belgeli tesislerin durumu incelendiğinde 53 adet tesis var olup 881 oda ve 2.024 yatak kapasitesi ile Sinop turizmine hizmet etmektedir. Konaklama tesislerinde bakanlık belgeli tesislerin azlığı dikkati çekmektedir. Ayrıca, belediye belgeli tesislerin oda ve yatak kapasiteleri ile bakanlık belgeli tesislerden daha fazla turistik arz sunmaları da yöredeki turizm türlerini tercih eden turist kitlesi hakkında bir fikir verebilir.

Tablo 1: 2016 yılına ait Konaklama Tesis ve Yatak Sayıları

Konaklama Tesis ve Yatak Sayıları*			
Tesis Türü	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Turizm İşletme Belgeli	9	270	608
Belediye Belgeli	53	881	2.024
Toplam	62	1151	2.632

*Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016.

Turizm belgeli tesis sayısının 9 tesiste sınırlı kalması, kayıt dışı turist yoğunluğuna işaret etmektedir. Hâlihazırda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kayıt dışı turist sayısını ortaya çıkarması güçtür. Zira buna neden olan ev pansiyonculuğu gibi konaklama ve ağırlama uygulamalarının kayıt altına alınmamasıdır. Kırsal turizmde yaygın olarak tercih edilen ev pansiyonculuğunun bulunduğu yöreye maddi ve manevi katma değer sağladığı belirtilmektedir (Akyol, 2012). Bu tercihin Sinop'taki deniz turizminde de yaygın olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2'de ise yıllara göre yörede bulunan konaklama tesislerinin doluluk oranları yer almaktadır. Sinop yöresindeki konaklama tesislerine ait doluluk oranlarına bakıldığında ortalama doluluk oranı % 20- % 30 aralığında olduğu anlaşılmaktadır. Yabancı doluluk oranının en fazla olduğu yıl % 3,23 ile 2011 yılında iken yerli doluluk oranının % 53,60 ile en yüksek olduğu yıl 2003'tür. Ortalama doluluk oranlarına bakıldığında yöredeki tesislere yönelik % 60- % 70 aralığında kullanılmaya bekleyen (atıl kapasite) kapasite söz konusudur.

Tablo 2: Doluluk Oranları

	DOLULUK ORANI (%)*		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
2000	0,30	23,67	23,97
2001	0,59	22,41	23,00

2002	0,19	25,66	25,85
2003	0,74	52,85	53,60
2004	0,25	19,63	19,87
2005	-	25,83	25,83
2006	0,12	12,59	12,71
2007	0,08	9,98	10,06
2008	0,56	11,38	13,94
2009	0,95	31,39	32,34
2010	2,45	38,41	40,86
2011	3,23	31,96	35,19
2012	1,58	31,21	32,79
2013	1,59	26,09	27,68
2014	1,15	27,16	28,30

*Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015.

Sinop ilinde 2016 yılı itibariyle 5 adet A grubu seyahat acentası bulunmaktadır. Yıllara göre yöredeki seyahat acentalarının gelişimi Tablo 3'te verilmiştir. Elde edilen verilere göre yörede faaliyet gösteren seyahat acentalarının tamamının A grubu seyahat acentası olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3: Seyahat Acentaları Sayısı

Seyahat Acentaları (A Grubu) *	
1995	Sinope Tour
2009	NP Tour
2012	Fiyord Tour
2014	Efran Turizm
2015	Sinop Teksen Turizm

*Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016.

Yörede yiyecek-içecek hizmet sunan işletmelere bakıldığında bakanlık belgeli herhangi bir turistik restoran bulunmamaktadır. Ancak belediye belgeli 36 adet yiyecek-içecek hizmeti sunan işletme yer almaktadır (Sinop Belediyesi, 2016).

1.3. Sinop'a Ulaşım

2014 yılında Sinop-Samsun karayolunun çok sayıda tünellerle birlikte bitirilmesiyle karayolu ulaşımı bakımından Sinop ili ulaşımına olumlu katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, İstanbul'daki yapımına devam edilen 3. köprü ile de bağlantı söz konusudur. Havayolu ulaştırması bakımından haftanın her günü havayolu trafiğine açık olan Sinop havaalanı, Türk Hava Yolları tarafından Sinop-İstanbul Atatürk Hava Limanı arasında karşılıklı günlük tek seferle hizmet vermektedir. İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanına ve Ankara Esenboğa Havalimanına yönelik karşılıklı seferler için de çalışmalar sürmektedir.

2. SİNOP TURİZM TALEBİ

Sinop'a olan turizm talebini turistik tesislerde konaklayan kişi sayısı ve ören yerlerini ziyaret eden kişi sayısı açılarından iki şekilde değerlendirmek mümkündür. Çalışmada öncelikle konaklama istatistikleri değerlendirilecektir.

Tablo 4: Sinop'ta Yıllara Göre Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayıları*

	KONAKLAYAN KİŞİ SAYISI			GECELEME SAYISI		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
2000	220	13618	13838	254	20360	20614
2001	278	12311	12589	492	18773	19265
2002	132	15429	15561	165	22006	22171
2003	829	52135	52964	1298	92214	93512
2004	90	9283	9373	147	11708	11855
2005	0	4169	4169	0	6033	6033
2006	3	2247	2250	28	2942	2970
2007	2	2 267	2 269	22	2 916	2 938
2008	162	4 485	4 647	256	6 098	6 354
2009	222	15092	15314	511	16812	17323
2010	607	16069	16676	1649	25865	27514
2011	1264	21707	22971	3697	36632	40329
2012	1570	26912	28482	2243	44268	46511
2013	1154	30096	31250	2697	44381	47078
2014	892	33669	34561	1949	46192	48141

* Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016.

Tablo 4'e göre 2000-2014 yılları arasında Sinop'ta konaklayan kişi sayısı incelendiğinde yerli turistlerin sayı olarak fazla olduğu görülmektedir. Yerli turistlerin tatil için Sinop'u tercih etmesinin yanında, il dışına önemli ölçüde göç veren Sinop ili yerel halkının turist olarak yazın tekrardan Sinop'a gelmelerini gösterebiliriz. Ayrıca konaklama ve geceleme olarak ayrıma gidilmesinin sebebi ise ziyaretçi olarak gelen turistlerin Sinop ilindeki kalma amaçlarının daha sağlıklı değerlendirilebilmesine yönelik olarak yapılmıştır. Genel anlamda gecelermeleri kısa ziyaret, iş bağlantısı ya da transit olarak gelen ziyaretçilerin tercih ettiği kabul edilirse Sinop'u turizm amaçlı ziyaret edenlerin tespiti bu ayrımı gerekli kılmaktadır. Süreç olarak değerlendirildiğinde 2003 yılındaki ciddi artış dünyadaki turizm sektöründeki gerileme ve durağanlığın tersi bir durumda gerçekleşmiştir. 2004-2007 yılları arasındaki ciddi gerileme ise gerek dünyadaki ekonomik krizlere gerekse de kuş gribi ve sars virüsü salgımına bağlanabilmektedir. Sinop ilinde konaklayan kişi sayısını oluşturan yerli ve yabancı turistlerin sayı olarak göstermiş oldukları paralellik turist profili olarak benzer durumlardan etkilendiklerini göstermektedir. Genel itibariyle istikrarlı bir eğilim göstermeyen konaklama ve geceleme sayılarının yükselişte ya da düşüşte olduğunu söylememiz güçtür. Ancak zaman serileri ve trend analizleri yoluyla yapılabilecek talep tahminlerinin de çevresel etkilerden ciddi anlamda etkilenebildiğini söylememiz yanlış olmayacaktır. Sinop ilinde geceleme ve konaklama sayıları özellikle 2008-2013 yılları arasında artış eğilimi göstermektedir. Ancak 2014 yılında artış eğilimindeki konaklama ve geceleme sayılarında bir düşüş yaşanmıştır. Bunun sebebi olarak ülkemizde yaşanan terör olayları ve ekonomik krizleri

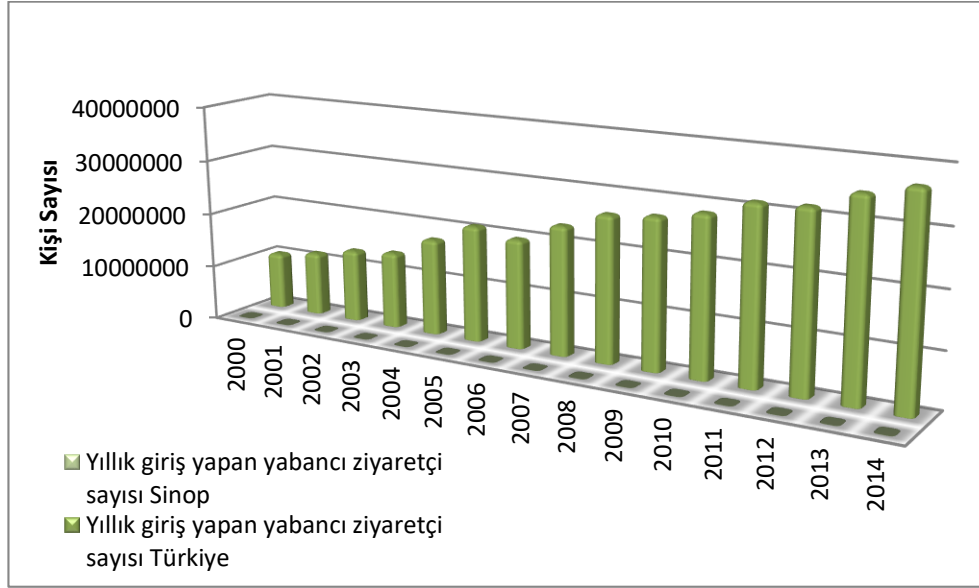
gösterebilmekteyiz. Ancak 2012 ve 2013 yıllarında Sinop turizmi altın yıllarını yaşamış ve en yüksek düzeyde geceleme ve konaklama oranına ulaşmıştır. Bunun sebebi olarak siyasi ve ekonomik bir dalgalanmanın olmadığı bir dönemin yaşanması ve turizm sektörünü yakından ilgilendiren gelişmelerin bu yıllarda çok fazla yaşanmamış olmasını gösterebiliriz.

Tablo 5: Yıllara Göre Türkiye ve Sinop'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayısı*

Yıllar	Türkiye	Sinop	%
2000	10.428.153	62	0,000595
2001	11.619.909	19	0,000164
2002	13.248.176	46	0,000347
2003	13.956.405	66	0,000473
2004	17.548.384	28	0,00016
2005	21.124.886	52	0,000246
2006	19.819.833	1.992	0,010051
2007	23.340.911	1.962	0,008406
2008	26.336.677	3.226	0,012249
2009	27.077.114	13.619	0,050297
2010	28.632.204	8.313	0,029034
2011	31.456.076	4.813	0,015301
2012	31.782.832	7.448	0,023434
2013	34.910.098	9.428	0,027007
2014	36.837.900	26.307	0,000714

*Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2016.

Grafik 1: Yıllara Göre Ülkemize ve Sinop'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayısı

Tablo-5'te 2000-2014 yılları arasında ülkemize gelen ziyaretçi sayılarına baktığımızda genel anlamda yükselen bir eğilimin olduğu ve yıllar bazında ziyaretçi sayısında Türkiye'nin tercih edilmesi noktasında gelişme gösterildiği görülmektedir. Buna bağlı olarak da Sinop'a gelen yabancı ziyaretçi oranında da sürekli bir artış eğilimi görülmekle birlikte ciddi dalgalanmaların olmaması gerek ülke gerekse Sinop için turizm sektöründeki gelişme ve mevcut talebi karşılama noktasındaki yeterliliği göstermektedir. Özellikle 2009 yılındaki artış Sinop ili için ciddi bir talep patlamasını göstermekte olup bunun dünyada yaşanan ve ülkemizde de etkilerinin hissedildiği 2007-2008 ekonomik krizlerinden sonra ziyaretçilerin bir anlamda kriz sonrasındaki turizm taleplerinin karşılığı olarak ciddi rakamlara ulaşmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle Müzelere Gelen Toplam Ziyaretçi Sayısı (Yerli)*

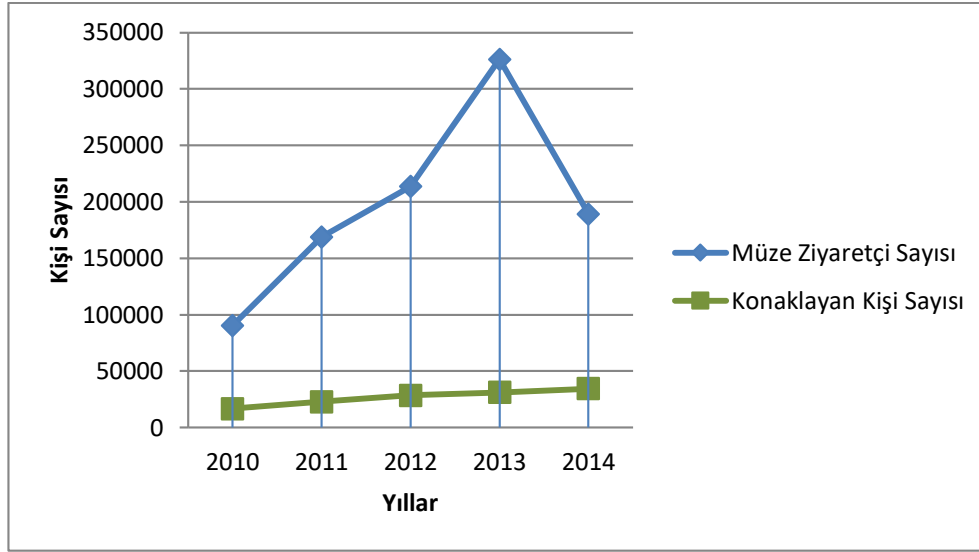
Müzelere Gelen Toplam Ziyaretçi Sayısı**						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arkeoloji Müzesi	16437	19569	27962	33280	15876	6200
Etnografya Müzesi	7639	13448	16111	18985	14883	8915
Tarihi Cezaevi	66461	135956	169584	273959	158441	174279

*Biletli ziyaretçi sayılarının istatistiki olarak tutulması 2010 yılından itibaren başlamıştır. İlgili yerlerde tek fiyat tarifesini uygulanması nedeniyle gelen ziyaretçilerde yerli-yabancı ziyaretçi ayrımı yapılmamaktadır.

**Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016.

Grafik 2: Sinop'taki Müze Ziyaretçi Sayısı ile Konaklayan Turiste Göre Karşılaştırması

Yıllar itibariyle Sinop ilinde olan Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Tarihi Cezaevi'ne olan ziyaretçi sayıları incelendiğinde Tablo-6'da ve Grafik 2 de görüldüğü üzere 2010 yılından 2013 yılına kadar olan bölümde artış eğiliminde olan ziyaretçi sayıları en yüksek ziyaretçi sayısına 2013 yılında ulaşmış olup takip eden yıllarda maalesef azalış eğilimine girmiştir. Bunun birçok nedeni olabileceği gibi en olası sebebinin yaşanan ekonomik dalgalanmaların ve 2014 yılındaki ülkemizin içinde bulunduğu yerel seçim ortamından kaynaklı turizm hareketliliğinin azalması olarak gösterilebilir. Bunun yanında Sinop'u tercih eden ziyaretçilerin turizm amaçlarının değişiklik gösterebileceği ya da süreç olarak bakıldığında ziyaretçi sayılarının azalma gösterebileceği de ihtimaller arasındadır. Yine mevcut tarihi yerlerin çekiciliğinin azalması ve görsel cazibesini kaybetmesi ziyaretçi sayısının azalmasına neden olarak gösterilebilmektedir. Bu noktadan hareketle mevcut ziyaretçi sayısının azalmasına yönelik olarak farklı yönetsel girişimler ya da iyileştirmelerin gerekebileceği de söz konusu olabilir.

Tablo 7: Ulaştırma Türlerine Göre Türkiye ve Sinop'a Giriş Yapan Yabancı Ziyaretçi Sayıları*

	<i>Havayolu</i>				<i>Denizyolu</i>		<i>Günübirlikçi</i>		
	Genel Toplam	Türkiye	Sinop	Demiryolu	Karayolu	Türkiye	Sinop	Türkiye	Sinop
2000	10428153	7274869		39668	1969431	1144185	62	-	
2001	11619909	8459489		55805	1966728	302433	19	835454	
2002	13248176	9983741	4	55509	2465051	277680	42	466195	
2003	13956405	10012886		63104	2894154	300147	66	686114	
2004	17548384	12574463	1	73476	3719936	467424	27	713085	
2005	21124886	14981462		78541	4744819	468055	52	852009	
2006	19819833	14084734	1	71707	4206198	553797	97	903397	1894

2007	23340911	16807681	68755	4721569	650323	169	1092583	1793
2008	26336677	18838735	72320	5388308	694644	71	1342670	3155
2009	27077114	18959340	69167	6029950	447327	151	1571330	13468
2010	28632204	19555705	66144	6948067	429893	252	1632395	8061
2011	31456076	21788642	52157	6995851	506546	173	2112880	4640
2012	31782832	22920640	28782	6340137	479827	50	2013446	7398
2013	34910098	24871759	28979	7429951	515871	102	2063538	9326
2014	36837900	26794191	24460	7573826	632115	87	1813308	26220

*TÜİK, 2016.

Ulaştırma türlerine göre Türkiye ve Sinop'a giriş yapan ziyaretçi sayıları incelendiğinde genel anlamda artış eğiliminde olan bir ziyaretçi sayısı Türkiye genelinde belirli yıllarda azalış gösterse de yine de ciddi dalgalanmaların yaşanmadığı bir zaman serisi olarak karışımıza çıkmaktadır. Bunun yanında Sinop ilindeki turistik tesis ve ören yerlerindeki istatistiklerin çok düzenli ve sağlıklı tutulmadığı göz önüne alındığında belirli yıllardaki ziyaretçi sayılarının ulaşım yolu olarak tercihlerine dair kesin bir bilgiye ulaşamamaktayız. Ancak ulaşım yoluyla ilgili tutulan az sayıdaki istatistik bilgisi sunulan diğer verilerle tutarlılık göstermektedir. Özellikle 2009 yılında görülen artıştan sonra meydana gelen azalma ve artış dalgalanmaları ciddi bir talep değişikliğini göstermesine rağmen son 4 yıldaki artış sevindirici niteliktedir. Özellikle yaz aylarındaki kurvaziyer turizmi Sinop için ciddi bir avantaj olmakla beraber yıllar içerisinde ciddi dalgalanmalar göstermesi incelenmesi gereken bir unsur olarak görülmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere mevcut olan bu turizm potansiyeli ve talebinin değerlendirilebilmesi yine belirlenen stratejilerle ve aynı zamanda somut belgelerle tutulacak sağlıklı istatistiki bilgilerle sağlanacaktır.

Tablo 8: Sinop'ta Milliyetlerine Göre Yabancı Ziyaretçi Geceleme Sayısı*

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Fransa	722	341	900	562	821	1.151	410
Hollanda	313	331	1.911	768	680	718	1.363
Almanya	6.249	4.487	9.715	5.689	3.990	7.079	5.486
İngiltere	783	357	587	129	263	363	1.428
Avusturya	682	1.725	2.485	1.981	1.637	2.459	898
Diğer	2781	3387	4.415	1.956	4.242	10.752	3.785

* TÜİK, 2016.

Tablo-8'de Sinop ilindeki yabancı ziyaretçi sayılarına baktığımızda Almanya'dan gelen ziyaretçilerin oldukça yüksek bir sayıda olduğu görülmektedir. Almanya'dan gelen ziyaretçileri İngiltere ve Hollandalı ziyaretçileri izlerken belirtilen ülkelerin dışındaki toplam ziyaretçi sayısı da 3.785 ile oldukça yüksek bir sayıya ulaşmaktadır. 2006 yılından 2012 yılına kadar olan sürede genel anlamda bütün ülkelere gelen ziyaretçi sayılarında ciddi dalgalanmaların olduğunu söylememiz mümkündür. 2009 yılında genel anlamda ziyaretçi sayılarındaki düşüşün sebebi olarak 2008 ve 2009 yılındaki Avrupa'daki finansal kriz ve 2009 yılındaki domuz gribi salgını gösterilebilmektedir. Sinop ilinin turizm sektöründe dalgalı bir talebinin olması aynı zamanda sürdürülebilir ve istikrarlı bir turizm politikasının olmaması ve aynı zamanda turizm çeşidi olarak belirli bir turizm alanını hedef olarak belirlenmemiş olmasını gösterebiliriz.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sinop ili gerek doğası gerekse kültürel unsurları ile önemli zenginliklere sahiptir. Bölgesel turizmin geliştirilmesi açısından, bölge turizminin eğilimlerinin belirlenmesi ve bilgi sahibi olunması ayrıca geliştirilebilecek turizm politika ve stratejilerinin hayata geçirilebilmesi sağlıklı turizm istatistikleri sayesinde olabilmektedir. Bu nedenle, bölgesel turizm istatistiklerinin sistematik ve bilimsel yöntemlerle hazırlanması ve doğru şekilde yorumlanabilmesi için maksimum derecede doğru bilgileri yansıtması gerekmektedir.

Turizm istatistikleri incelendiğinde bölgedeki turizm hareketlerinin istikrarsız bir seyir izlediği görülmektedir. Genel anlamda yükseliş eğilimleri gösteren belirli yıllardaki artışlar gerek dünyadaki gerekse Türkiye'deki farklı sebeplerden ötürü belirli dalgalanmalar gösterirken bu rakamların ciddi olması izlenen politikalardaki boşluklar hakkında ciddi bilgiler vermektedir. Ancak özellikle son 4 yıldaki turizm talebinin artışı turizm sektörüne verilen önemin bir nebze de olsa arttığını göstermektedir.

Ancak hemen belirtmemiz gerekir ki Sinop ilindeki geceleme, konaklama ve doluluk oranları arasında bazı tutarsızlıklar göze çarpmaktadır. Bunun temel sebebi turizm istatistiklerine gereken ilgilinin gösterilmemesi ve konaklama işletmelerinin kayıtlarında geçmişe yönelik olarak farklı uygulamaların yapılmış olması gösterilmektedir. Aynı zamanda özellikle müzeler ve tarihi cezaevine ait turizm istatistikleri fiyatlandırma stratejisi olarak yerli ve yabancı ayrımının yapılmaması ve aynı zamanda istatistiki olarak bir ayrıma gidilmemiş olmasından kaynaklı olarak yine Sinop'taki turizm sektöründeki eğilimler hakkında bize ayrıntılı bilgi alma imkânını kısıtlamış olmaktadır.

Bunun yanında nüfus artışı ve yoğunluğu olarak düşük seviyelerde olan Sinop'ta kültürel ve doğal turizm alanlarına olan talep maalesef turistik tesislerin kapasitelerinin ve hizmet verebilme olanaklarının çok üstünde yer almaktadır. Bu nedenle Sinop'ta turizm faaliyeti olarak gerçekleştirilen hareketlilik yerli halkın kendi imkânlarını turizm talebini karşılamaya yönelik kayıtlı ve kayıtsız olarak kullanmaları aynı zamanda tutulan istatistiklerin çok daha üzerinde bir düzeyde kayıt dışı hareketliliği de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle farklı istatistik gruplarında yer alan ziyaretçi sayıları konaklama, geceleme ve turistik mekânların ziyareti konusunda belirli alanlarda istatistiklere dâhil olurken belirli alanlarda ise turizm istatistiklerinde yer almamaktadır. Bu durum bölge istatistiklerinde, gerçek ziyaretçi sayısının tespiti konusunda sorun teşkil etmektedir. Bölge turizminin gelişiminin, daha sağlıklı bir şekilde izlenmesi ve bu sayede gerekli yatırımların yapılması ve/veya önlemlerin zamanında alınması için mevcut istatistiklerin en güvenilir şekilde tutulması gerekmektedir.

Ayrıca müze, tarihi cezaevi ve ören yerlerinin istatistiklerinde mükerrerlik sorununu ortadan kaldırmak için doğru sonuçlar verecek istatistik süreç ve yöntemler geliştirilmelidir. Özellikle yabancı ziyaretçilerin istatistiklere en doğru şekilde dâhil olabilmesi için kişiye özel pasaport numaraları kayıt altına alınabilir. Aynı şekilde tarihi mekânlarda ziyaretçi olarak bulunan yabancı misafirlere farklı fiyat tarifeleri ya da farklı biletleme şekilleriyle kayıt altına alınmaları istatistiki olarak sağlıklı sonuçlar verecektir. Bunun yanında İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün geçmiş yıllara ait verileri muhafaza etmiyor olmaları eldeki verilen ise çok karmaşık ve özensiz olarak tutulduğu göz önüne alındığında akademik araştırmalar için gerekli bilginin sağlanması konusunda ciddi bir engel teşkil ettiği açıktır. Araştırmamızın verilerinin toplanması sırasında da ayrıca yaşadığımız zorluklar ve aldığımız istatistiki bilgilerin arşivlenme şekli turizm istatistiklerine gereken önemin verilmediğine dair bilgilenmemize vesile olmuştur. Bu nedenle Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün ve Müze Müdürlüğü'nün istatistiklere gereken önemi vermeleri gelecekte Sinop'ta yapılabilecek her türlü turizm yatırım ve yeni proje çalışmaları için riski azaltıcı ve geliştirici bir etkisi olacaktır. Unutulmalıdır ki oluşturulan her uzun dönemli stratejinin en önemli veri kaynakları ikincil veriler olan önceden yapılmış çalışma ve istatistiklerdir.

Bölge turizmi açısından istatistiklerin sağlıklı bir şekilde, sistematik ve bilimsel yöntemler kullanılarak tutulması ve raporlanması oldukça önemlidir. Bu nedenle, gerek bölgedeki turizm işletmelerinin ve sivil toplum örgütlerinin, gerekse kamu kurumlarının konuya gereken önemi vermesi ve hassas davranması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava İzleme İstasyonları Müdürlüğü.
2. Sinop Valiliği
3. Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
4. Sinop Arkeoloji Müzesi
5. Sinop Belediyesi
6. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK).
7. Akyol, C. (2012). Kırsal Turizmde Ev Pansiyonculuğu Modeli ve Karadeniz Örnekleme –Artvin. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2): 79-83